

УДК 35:378.147

DOI 10.36.030/2664-3618-2020-2-125-133

Світлана Жарая,

доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри управління та адміністрування,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»
<http://orcid.org/0000-0002-1829-1673>

Костянтин Герасимюк,

кандидат наук з державного управління, доцент,
начальник Міжрегіонального управління, Національне агентство України
з питань державної служби у Вінницькій, Житомирській та Хмельницькій областях;
доцент кафедри управління та адміністрування,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»
<http://orcid.org/0000-0002-5189-8418>

Лариса Києнко-Романюк,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри управління та адміністрування,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»
<http://orcid.org/0000-0002-2191-3453>

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ НОВИХ ВИКЛИКІВ І ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ В УКРАЇНІ

У статті з'ясовані навчальні форми забезпечення безперешкодного й безперервного виконання індивідуальних програм підвищення кваліфікації державних службовців в індетермінованих умовах та умовах пандемії COVID-19.

Метою статті є визначення навчальних форм забезпечення безперешкодного і безперервного виконання індивідуальних програм підвищення кваліфікації державних службовців в індетермінованих умовах та умовах пандемії коронавірусу із виявленням ставлення державних службовців до форм і засобів надання освітніх послуг підвищення кваліфікації під час карантину та після його закінчення й розробити пропозиції щодо вдосконалення системи професійного навчання державних службовців з урахуванням досвіду запровадження дистанційного навчання.

Дослідження базується на онлайн-опитуванні щодо ставлення державних службовців до форм та засобів надання освітніх послуг для реалізації індивідуальних програм підвищення кваліфікації під час карантину та після його завершення. Представлено проміжну статистику щодо проведення та відвідування вебінарів, організованих регіональними навчальними центрами протягом карантинного періоду.

Висвітлено основні проблеми, які впливають на якість підготовки державних службовців, зокрема: підключення до інтернету; технічне забезпечення робочого місця. Водночас зазначається, що є потенційна можливість не переривати навчання державних службовців.

Існує комплексне застосування обох вивчених форм навчання державних службовців, що дасть змогу налагодити процес забезпечення безперебійного впровадження індивідуальних навчальних програм у невизначених умовах та зняти напруження з усіх учасників освітнього процесу.

Більшість респондентів задоволені процесом онлайн-навчання, у тому числі під час пандемії COVID-19. Серед найбільших проблем, які впливають на якість підготовки державних службовців в умовах пандемії зокрема та на якість дистанційного навчання загалом, є такі: підключення до інтернету; технічне забезпечення робочого місця.

Ключові слова: дистанційне навчання; онлайн-навчання державних службовців; індетерміновані умови; індивідуальні програми підвищення рівня професійної компетентності.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах виликів світової пандемії COVID-19 відбувається активний пошук нових форм та методів надання освітніх послуг і виконання програм підготовки й підвищення кваліфікації в режимі реального та відкладеного часу. Формат дистанційної роботи, дистанційного навчання сьогодні є одним із найактуальніших. Онлайн-навчання актуалізувалось у сучасних кризових умовах, і є підстави стверджувати, що й після закінчення карантину воно залишиться однією з важливих форм надання освітніх послуг. Як свідчить практика, в індетермінованих умовах та умовах пандемії проблема застосування дистанційних форм навчання із використанням ІТ-технологій є багатовекторною, деякі з них є дискусійними, а саме: які форми навчання є найбільш оптимальними в умовах пандемії; навчання й підготовка викладачів та слухачів до використання нових освітніх технологій, програм і платформ (можна відразу погодитись із зауваженням, що відносно нових, але до майже 100-відсоткового їх застосування не був готовий жоден викладач ні технічно, ні морально); переформатування організації та режиму роботи навчальних закладів; технічне забезпечення надання освітніх послуг в такому форматі (як провайдерів, так і слухачів). Вимагають особливої уваги готовність слухачів отримувати освітні послуги у такому форматі; адаптація навчальних програм та матеріалу до нових форм навчання; законодавче унормування процесу дистанційного навчання державних службовців; можливі стимули та мотивації до використання дистанційного навчання; розробка механізму контролю знань. Відтак нагальною потребою є визнання всіх викликів цієї форми навчання в умовах пандемії COVID-19, виявлення найкращих освітніх інновацій та максимальне використання їх можливостей у системі професійного навчання державних службовців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується означена стаття. Дослідження особливостей та стратегічних напрямів розвитку системи професійної освіти державних службовців знаходить відображення в роботах учених: О. Мельник (2011), Д. Неліпи (2014), Г. Муравицької (2017), І. Хожило (2012), Н. Балдич, Н. Гнидюк (2019). Успішно розв'язували питання теорії та практики впровадження дистанційної форми підвищення кваліфікації посадовців органів публічної влади С. Давтян (2014), О. Пархоменко-Куцевіл (2017) та ін.

Проте сучасні виклики пандемії COVID-19 ставлять перед науковою спільнотою абсолютно нові завдання. У зарубіжних наукових колах висловлювались раніше застережливі думки щодо перебільшення значення дистанційних форм надання освітніх послуг, науковці акцентують увагу не тільки на позитивних результатах їх запровадження, а й на проблемах, які останні викликають. У своїй праці відомий німецький письменник та філософ Р. А. Прехт висловлює застереження щодо використання штучного інтелекту (різномаїтних технологій) у багатьох сферах діяльності людини та звертає увагу на глибокі соціальні зміни, викликані нинішньою кризою (Precht, 2020).

У сучасних умовах постає необхідність подальшої розробки моделей вибору державної політики щодо розвитку системи освіти взагалі та професійної освіти державних службовців зокрема з урахуванням нових викликів пандемії коронавірусу й пошуку методів та прийомів надання освітніх послуг, альтернативних традиційним; виявлення кращих практик упровадження освітніх інновацій та визначення їх місця у системі професійного навчання державних службовців, що активно обговорюється на інтерактивних конференціях (Актуальність і перспективи, 2020).

Формулювання цілей статті (постановка завдання). *Метою статті* є визначення навчальних форм забезпечення безперешкодного та безперервного виконання індивідуальних програм підвищення кваліфікації державних службовців в індетермінованих умовах та умовах пандемії коронавірусу із виявленням ставлення державних службовців до форм і засобів надання освітніх послуг підвищення кваліфікації під час карантину й після його закінчення та розробити пропозиції щодо вдосконалення системи професійного навчання державних службовців з урахуванням досвіду запровадження дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. В умовах сучасних викликів під час пандемії коронавірусу опинились усі провайдери системи професійного навчання державних службовців, насамперед представники регіональних центрів підвищення кваліфікації (до 20 червня 2020 р. – Центри підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування) (Про перейменування центрів, 2020), які мають забезпечувати безперервне виконання державними службовцями індивідуальних програм професійного розвитку (Положення про систему, 2019). Тому предметом нашого дослідження є навчальні форми, що забезпечують безперешкодне виконання індивідуальних програм підвищення кваліфікації в індетермінованих умовах та умовах пандемії.

Навчання за індивідуальними програмами і раніше вимагало від провайдерів освітньої діяльності (закладів освіти, підприємств, установ, організацій будь-якої форми, що провадять освітню діяльність) мобільності та опанування новітніх технологій навчання, а також забезпечення відповідності освітніх послуг принципам системи професійного навчання, зокрема індивідуалізації та диференціації підходів до навчання (Підвищення кваліфікації державних службовців, 2020). Програми підвищення кваліфікації передбачають як очну (денну, вечірню), так і дистанційну та змішану (очну та дистанційну з використанням спеціальних інтернет-платформ, вебсайтів тощо) форми навчання (Підвищення кваліфікації під час карантину, 2020). Останнім часом актуалізувалась термінологічна проблема чіткого розмежування різних форм навчання. Науковцями пропонуються такі визначення: дистанційна (з використанням онлайн-платформ) і онлайн з використанням засобів конференц-зв'язку (в режимі реального часу) (Актуальність і перспективи, 2020).

Пропонуємо власне бачення відмінності двох форм навчання, що більш конкретизує особливості різних форм навчання і запобігає виникненню суперечностей та непорозумінь під час опитувань: дистанційна (записані курси або презентації на освітніх ресурсах, можливість самостійного опрацювання в будь-який час) або асинхронна; та онлайн (на вебплатформах у реальному часі, вебінари) або синхронна.

Оскільки державні службовці та посадові особи місцевого самоврядування в межах виконання індивідуальних програм мають набирати не менше одного кредиту ЄКТС протягом календарного року, що відповідає 30 навчальним годинам (Підвищення кваліфікації державних службовців, 2020), оптимальним, на наш погляд, було б часткове використання кредиту на навчання в дистанційній формі і після карантину. Крім того, у 2020 р. Національне агентство України з питань державної служби (далі – НАДС) розглядає можливість збільшення кількості кредитів за дистанційне навчання (Актуальність і перспективи, 2020). Системний аналіз інформації щодо форм і методів навчання, що розміщена в інтернет-середовищі, які пропонували та пропонують регіональні центри підвищення кваліфікації, показав, що основними засобами є надання консультацій, проведення вебінарів тощо (Вінницька область, 2020; Житомирська область, 2020; Хмельницька область, 2020).

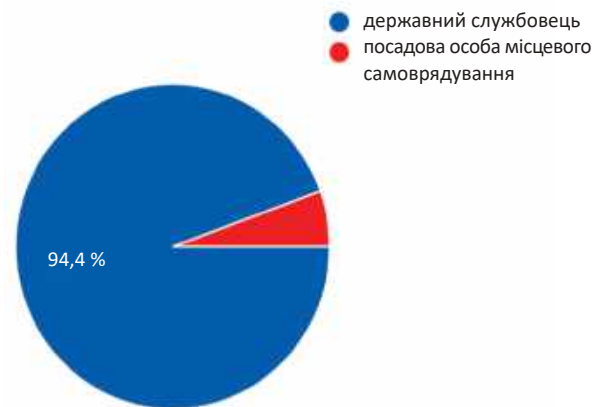
У контексті підвищення ефективності та якості організації професійного навчання державних службовців багато уваги приділяється вивченню їх індивідуальних потреб у професійному навчанні та змістовому наповненню відповідних програм підвищення кваліфікації (Балдич, Гнидюк, 2019;

Методичні рекомендації, 2019; Неліпа, 2014). Зосередимось на питанні створення належних умов для їх задоволення в умовах карантину та пандемії COVID-19, зокрема шляхом пропозиції форм та засобів надання освітніх послуг, що найбільше відповідають індивідуальним потребам у професійному навчанні. З цією метою у травні-червні 2020 р. на базі Міжрегіонального управління НАДС у Вінницькій, Житомирській та Хмельницькій областях нами було проведено онлайн-опитування з проблематики ставлення державних службовців до форм і засобів надання освітніх послуг щодо виконання індивідуальних програм професійного розвитку під час карантину та після його закінчення.

Метод отримання інформації, основні параметри опитування, характеристика та кількість респондентів. Як інструмент опитування використовувалася розроблена нами анкета з 12 питань. Опитування було проведено за допомогою Google форм. Респондентам було запропоновано самостійно відповісти на піввідкриті (із вибірковою відповіддю) запитання.

В опитуванні взяли участь 54 учасники, з них 94,4 % – державні службовці та 5,6 % – посадові особи місцевого самоврядування (рис. 1).

Ви:
54 відповіді

Джерело: власні дослідження авторів.

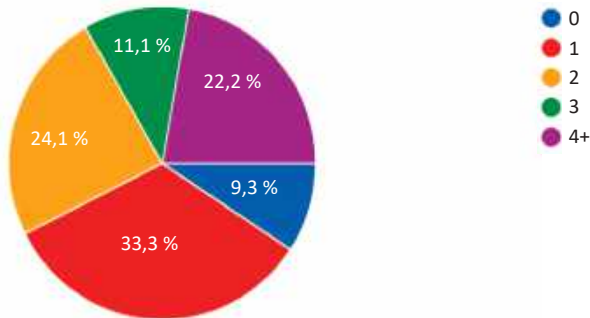
Рис. 1. Розподіл респондентів за професійно-кваліфікаційною сферою

Така кількісна вибірка респондентів пояснюється регіональним рівнем проведення дослідження, обмеженістю часу проведення та кількості учасників, які проходили підвищення кваліфікації протягом березня–травня 2020 р. на регіональному рівні. Проте вона є достатньою для аналізу та досягнення мети, яку було поставлено в дослідженні. На момент дослідження період карантину в Україні ще не було закінчено і ми наводимо проміжні дані. *Результати опитування.* Більше половини респондентів пройшли

від трьох до понад чотирьох курсів у системі онлайн-навчання під час карантину (рис. 2).

Скільки курсів (програм, сесій) онлайн-навчання в системі підвищення кваліфікації ви пройшли за час карантину (останні 3 місяці)?

54 відповіді

Джерело: власні дослідження авторів.

Рис. 2. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Скільки курсів (програм, сесій) онлайн-навчання в системі підвищення кваліфікації ви пройшли за час карантину (останні 3 місяці)?»

Можна припустити, що переважна кількість респондентів (61,1 %), відповідаючи позитивно на запитання «Наскільки вам було складно переорієнтуватись на онлайн-режим навчання?», спиралась на попередній досвід часткового проходження підвищення кваліфікації за дистанційною формою навчання. Багатьом респондентам (31,5 %) переорієнтуватись на онлайн-навчання допомогли відповідні попередні навички (досвід) (рис. 3).

Наскільки вам було складно переорієнтуватися на онлайн-режим навчання?

54 відповіді

Джерело: власні дослідження авторів.

Рис. 3. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Наскільки вам було складно переорієнтуватися на онлайн-режим навчання?»

За результатами опитування встановлено, що 38,9 % респондентів вважають найбільш ефективним дистанційне навчання, 37 % убачають корисним використовувати змішану форму, за офлайн та онлайн навчання висловились відповідно 14,8 % та 9,3 % респондентів (рис. 4).

На нашу думку, використання дистанційної форми надання освітньої послуги найбільше відповідає принципам індивідуальності та наближення до потреб цільової аудиторії (Підвищення кваліфікації державних службовців, 2020).

Які форми навчання є найбільш ефективними і корисними для вас?

54 відповіді

Джерело: власні дослідження автора.

Рис. 4. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Які форми навчання є найбільш ефективними і корисними для вас?»

Наступні проміжні результати (46,3 % опитованих висловились за асинхронний тип навчання) підтверджують нашу гіпотезу щодо ефективності та зручності використання для учасників підвищення кваліфікації такого формату дистанційного навчання, як записані курси на освітніх ресурсах, що дає можливість споживачеві освітньої послуги отримати останню в будь-який зручний для нього час та унеможливає психологічне навантаження, часовий друк тощо (рис. 5).

Який із типів онлайн-навчання більш прийнятний для вас?

54 відповіді

Джерело: власні дослідження автора.

Рис. 5. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Який із типів онлайн-навчання більш прийнятний для вас?»

Проте аналіз пропозицій вітчизняних та зарубіжних провайдерів дає підстави зробити висновки, що освітні послуги переважно надаються в онлайн-режимі в реальному часі з використанням такої форми навчального процесу, як вебінар (Вінницька область, 2020; Житомирська область, 2020; Хмельницька область, 2020). Кількість слухачів, які пройшли навчання, істотно залежить від обраної форми, про що свідчать дані, наведені в таблиці.

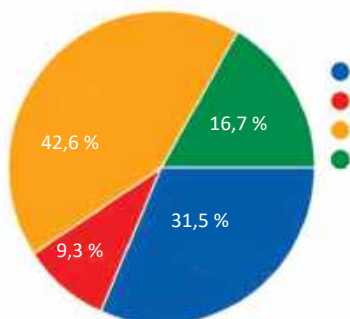
Види підвищення кваліфікації в онлайн-режимі працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій Вінницької області та депутатів місцевих рад (за період з 13.03.2020 по 26.06.2020)

Види підвищення кваліфікації	Кількість заходів	Розподіл слухачів
Короткострокові вебінари	18	1105
Спеціальна професійна (сертифікатна) онлайн-програма	6	250
Усього	24	1355

Джерело: власні дослідження автора (за матеріалами регіонального центру підвищення кваліфікації Вінницької області).

Цікавими, на нашу думку, виявились проміжні результати порівняння рівня знань, отриманих під час онлайн-навчання з традиційним навчанням, де більшість респондентів (42,8 %) не виявили різниці, натомість 31,5 % респондентів оцінили рівень онлайн-навчання вищим за традиційний (рис. 6).

Оцініть рівень знань, отриманих під час онлайн-підвищення кваліфікації, порівняно з традиційними заняттями
54 відповіді

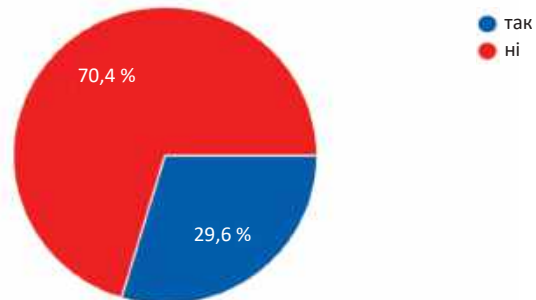

Джерело: власні дослідження авторів.

Рис. 6. Розподіл відповідей респондентів на питання «Оцініть рівень знань, отриманих під час онлайн-підвищення кваліфікації, порівняно з традиційними знаннями»

Наступні результати кореспондуються з попередніми оцінками рівня знань, відповідно до яких 70,4 % респондентів не вважають онлайн-навчання формалізмом (рис. 7).

Чи сприймаєте ви онлайн-навчання як «формалізм»?
54 відповіді

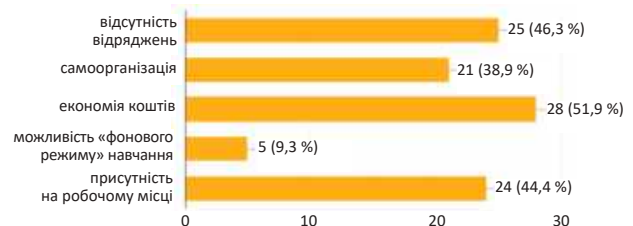

Джерело: власні дослідження авторів.

Рис. 7. Розподіл відповідей на запитання «Чи сприймаєте ви онлайн-навчання як «формалізм»?»

Більше половини (51,9 %) відповіли, що найбільшою перевагою в онлайн-навчанні вважають економію коштів, а також відсутність відряджень (46,3 %) та присутність на робочому місці (44,4 %). Відповідь передбачала множинність вибору, тож деякі учасники відмітили кілька альтернатив (рис. 8).

Що для вас є найбільшою перевагою в онлайн-навчанні?
54 відповіді

Джерело: власні дослідження автора.

Рис. 8. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Що для вас є найбільшою перевагою в онлайн-навчанні?»

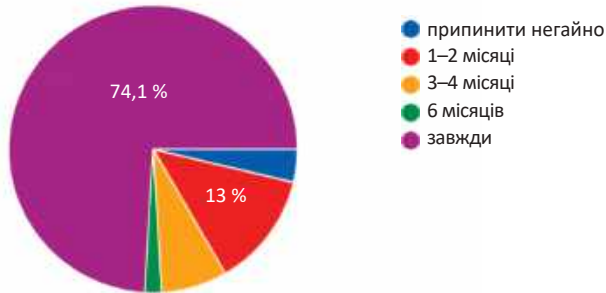
Максимальним груповим значенням у підбірці щодо питання готовності підвищувати кваліфікацію в онлайн-режимі характеризується відповідь «завжди» (74,1 %), що свідчить про готовність державних службовців сприйняти онлайн-режим підвищення кваліфікації й у післякартинний період (рис. 9).

Найбільше в онлайн-навчанні не влаштовує слухачів якість каналів зв'язку (37 %). Вочевидь

ця проблема потребує рішення на державному рівні. Сюди ж деякі респонденти включили і незадоволеність технічним забезпеченням робочого місця (22 %) (рис. 10).

Який час ви ще готові підвищувати кваліфікацію в онлайн-режимі?

54 відповіді

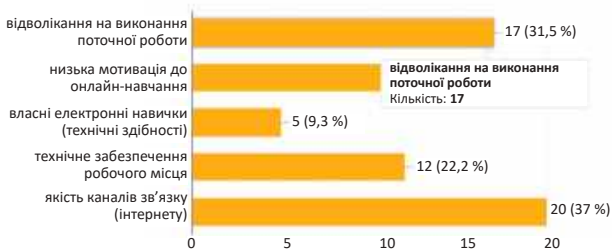

Джерело: власні дослідження авторів.

Рис. 9. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Який час ви ще готові підвищувати кваліфікацію в онлайн-режимі?»

Що найбільше не влаштовує вас в онлайн-навчанні?

54 відповіді

Джерело: власні дослідження автора.

Рис. 10. Розподіл відповідей респондентів на запитання «Що найбільше не влаштовує вас в онлайн-навчанні»

Отримані результати проведеного нами дослідження на регіональному рівні щодо проблем онлайн-навчання показали відносно схожу картину з результатами, отриманими під час опитування профільних установ із підвищення кваліфікації державних службовців України, що ще раз підкреслює актуальність проведеного дослідження та можливість використовувати напрацювання в подальшій роботі.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Переважна кількість опитуваних задоволена процесом онлайн-навчання, у тому числі і під час пандемії COVID-19. Слухачі відзначають актуальність отримуваної інформації, зручність графіка та тривалості програм, можливість поєднувати робочі справи з підвищенням кваліфікації. Серед найбільших проблем, які впливають на якість навчання державних службовців в умовах пандемії зокрема та на якість дистанційного навчання загалом, можна виділити такі: інтернет-зв'язок; технічне забезпечення робочого місця. Розв'язання їх вимагає державного втручання. Більшість державних службовців отримала можливість не переривати процес підвищення кваліфікації.

На нашу думку, перспективою подальших розвідок у цьому напрямі є використання дистанційної форми надання освітньої послуги, що найбільше відповідає принципам індивідуальності та наближення до потреб цільової аудиторії. Пріоритетним напрямом досліджень в означеному питанні може бути подальше вивчення проблем онлайн-навчання на регіональному рівні, зокрема в профільних установах із підвищення кваліфікації державних службовців України. Виявлення існуючих проблем онлайн-навчання забезпечить процес розробки оптимальних пропозицій щодо вдосконалення системи професійного навчання державних службовців з урахуванням наявного досвіду запровадження дистанційного навчання.

Список використаних джерел

- Актуальність і перспективи онлайн навчання держслужбовців : матеріали відкритої Всеукр. інтеракт. онлайн-конференції від 4 черв. 2020 р. URL: <https://cutt.ly/WdFYXwJ> (дата звернення: 04.06.2020).
- Давтян С. Г. Про впровадження дистанційної форми підвищення кваліфікації посадовців органів публічної влади. *Актуальні проблеми державного управління*. 2014. № 4. С. 168–172.
- Балдич Н., Гнидюк Н. Дослідження навчальних потреб представників органів місцевого самоврядування в Україні : аналітичний звіт. Київ, 2019. URL: <https://cutt.ly/JpZGuUl> (дата звернення: 24.04.2020).
- Мельник О. В. Проблеми професійної підготовки державних службовців та перспективи їх вирішення. *Публічне управління*. 2011. № 1. С. 40–44. URL: https://openarchive.nure.ua/bitstream/document/11552/1/MelnykovOF_2011_40-44.pdf (дата звернення: 26.04.2020).
- Методичні рекомендації щодо складання та моніторингу виконання індивідуальної програми підвищення рівня професійної компетентності державного службовця (індивідуальної програми професійного розвитку) : наказ НАДС від 04.12.2019 № 221-19. URL: <https://cutt.ly/spZHcqO> (дата звернення: 28.04.2020).
- Муравицька Г. В. Інформаційна база системи професійного навчання державних службовців. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. Серія: Державне управління*. 2017. № 2. С. 104–111. URL: <https://cutt.ly/lpZHDa0> (дата звернення: 26.04.2020).

- Неліпа Д. В. Розвиток професійної підготовки державних службовців на основі компетентнісного підходу. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. 2014. № 3. С. 37–42.
- Пархоменко-Кучевіл О. І. Вебінар як інноваційна форма підготовки публічних службовців в Україні. *Теорія та практика державного управління*. 2017. № 1 (56). С. 1–6.
- Підвищення кваліфікації державних службовців під час карантину: аналітичний звіт. Київ : Регіон. центр підвищ. кваліф. Київ. обл., 2020. URL: <https://cutt.ly/VpZH5X7> (дата звернення: 29.05.2020).
- Підвищення кваліфікації на дистанційній основі в умовах карантину. Київ : КВНЗ «Вінниц. акад. неперерв. освіти», 2020. URL: <https://cutt.ly/2pZJpwr> (дата звернення: 15.06.2020).
- Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 № 106. URL: <http://rada.gov.ua> (дата звернення: 29.05.2020).
- Про перейменування центрів перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 № 592-р. URL: <https://cutt.ly/ArZlxKw> (дата звернення: 30.05.2020).
- Хожило І. Діяльність суб'єктів державного управління системою професійного навчання державних службовців в Україні. *Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України*. 2012. № 4. С. 60–68.
- Вінницька область: Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій. Вінниця : Регіон. центр підвищ. кваліф. Вінниц. області, 2020. URL: <https://cutt.ly/spZJFL1> (дата звернення: 15.06.2020).
- Житомирська область: Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій. Житомир : Регіон. центр підвищ. кваліф. Житомир. обл., 2020. URL: <https://cutt.ly/fpZJNXx> (дата звернення: 15.06.2020).
- Хмельницька область: Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій. Хмельницький : Регіон. центр підвищ. кваліф. Хмельниц. обл., 2020. URL: <https://cpk.in.ua/> (дата звернення: 15.06.2020).
- Lernen mit der dbb Akademie – Online-Fortbildung kompakt. DBB Akademie, 2020. URL: <https://cutt.ly/vpZKRZw> (дата звернення: 08.07.2020).
- Precht R. D. Künstliche Intelligenz und das Sinn des Lebens. Ein Essay. Verlag : Goldmann, 2020. 256 s.
- 300.000 digitale Endgeräte für Schüler im Südwesten. URL: <https://cutt.ly/CpZKGwF> (дата звернення: 30.06.2020).

References

- Aktualnisti j i perspektyvy onlajn-navchannja derzhsluzhbovciv (2020): mat. vidkrytoji vseukrajinskoji interaktyvnoji onlajn konferenciji vid 4 chervnja 2020. [Actuality and prospects of online civil servants training. Math. Open All-Ukrainian interactive online conference. June 4, 2020]. Retrieved from: <https://cutt.ly/WdFYXwJ> (accessed: 04.06.2020).
- Davtjan, S. Gh. (2014). Pro vprovadzhennja dystancijnoji formy pidvyshhennja kvalifikaciji posadovciv orghaniv publichnoji vlady [On implementation of distance forms of training of officials of public authorities]. *Aktualjni problemy derzhavnogho upravlinnja*. 2014. № 4. P. 168–172 [in Ukrainian].
- Baldych, N., Ghnydjuk, N. (2019). Doslidzhennja navchalnykh potreb predstavnykiv orghaniv miscevogho samovrjaduvannja v Ukrajinі : analitychnyj zvit [Study of training needs of representatives of local self-government bodies in Ukraine : Analytical report]. Kyiv, 2019. Retrieved from: <https://cutt.ly/JpZGuUI> (accessed: 24.04.2020).
- Melnyk, O. V. (2011). Problemy profesijnoji pidghotovky derzhavnykh sluzhbovciv ta perspektyvy jikh vyrishennja [Problems of professional training of civil servants and prospects of their solution]. *Publichne uprevlinnja*. 2011. № 1. P. 40–44. Retrieved from: https://openarchive.nure.ua/bitstream/document/11552/1/MelnykovOF_2011_40-44.pdf (accessed: 24.04.2020).
- Metodychni rekomendacii shhodo skladannja ta monitorynghu vykonannja indyvidualjnoji prohramy pidvyshhennja rivnja profesijnoji kompetentnosti derzhavnogho sluzhbovcja (indyvidualjnoji prohramy profesijnogho rozvytku) (2019) : Nakaz NADS vid 04.12.2019 № 221-19 [Methodological recommendations on drafting and monitoring the implementation of an individual program to improve the level of professional competence of a public servant (individual professional Development program)]. Retrieved from: <https://cutt.ly/spZHcqO> (accessed: 28.04.2020).
- Muravycjka, Gh. V. (2017). Informacijna baza systemy profesijnogho navchannja derzhavnykh sluzhbovciv [Information base of the system of professional training of public servants]. *Visnyk Nacionalnoji akademiji derzhavnogho upravlinnja pry Prezidentovi Ukrajinjy. Serija: Derzhavne upravlinnja*. 2017. № 2. P. 104–111. Retrieved from: <https://cutt.ly/lpZHDa0> (accessed: 26.04.2020).
- Nelipa, D. V. (2014). Rozvytok profesijnoji pidghotovky derzhavnykh sluzhbovciv na osnovi kompetentnisnogho pidkhdodu [Development of professional training of public servants on the basis of competence approach]. *Derzhava ta rehionjy. Seria: Derzhavne upravlinnja*. 2014. № 3. P. 37–42 [in Ukrainian].
- Parkhomenko-Kucevil, O. I. (2017). Vebinar jak innovacijna forma pidghotovky publichnykh sluzhbovciv v Ukrajinі [Webinar as an innovative form of public servant training in Ukraine]. *Teorija ta praktyka derzhavnogho upravlinnja*. 2017. № 1 (56). P. 1–6 [in Ukrainian].

- Pidvyshhennja kvalifikaciji derzhavnykh sluzhbovciv pid chas karantynu. Analytychnyj zvit (2020) [Training of civil servants during the quarantine. Analytical report]. Kyiv : Reghionalnyj centr pidvyshhennja kvalifikaciji Kyjivskoj oblasti, 2020. Retrieved from: <https://cutt.ly/VpZH5X7> (accessed: 29.05.2020).
- Pidvyshhennja kvalifikaciji na dystancijnij osnovi v umovakh karantynu (2020) [On-the-base training in the conditions of quarantine]. Kyiv : KVNZ «Vinnytska akademija nepererвної osvity», 2020. Retrieved from: <https://cutt.ly/2pZJpwr> (accessed: 15.06.2020).
- Polozhennja pro systemu profesijnogho navchannja derzhavnykh sluzhbovciv, gholiv miscevykh derzhavnykh administracij, jikh pershykh zastupnykiv ta zastupnykiv, posadovykh osib miscevogho samovrjaduvannja ta deputativ miscevykh rad (2019) [Regulations on the system of vocational training of civil servants, heads of local state administrations, their first deputies and deputies, local government officials and deputies of local councils] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 06.02.2019 № 106. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws> (accessed: 29.05.2020).
- Pro perejmenuvannja centriv perepidhotovky ta pidvyshhennja kvalifikaciji pracivnykiv orghaniv derzhavnoji vlady, orghaniv miscevogho samovrjaduvannja, derzhavnykh pidpryjemstv, ustanov i orghanizacij (2020) [On renaming the centers of retraining and professional development of the employees of State power, bodies of local self-government, state enterprises, institutions and organizations] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27.05.2020 № 592-r. Retrieved from: <https://cutt.ly/ApZJxKw> (accessed: 30.05.2020).
- Khozhylo, I. (2012). Dijalnistj sub'jektiv derzhavnogho upravlinnja systemoju profesijnogho navchannja derzhavnykh sluzhbovciv v Ukraini [Activities of public officials in the system of professional training of civil servants in Ukraine]. *Visnyk Nacionaljnoji akademiji derzhavnogho upravlinnja pry Prezydentovi Ukrainy*. 2012. № 4. P. 60–68 [in Ukrainian].
- Vinnytska oblast: Centr perepidhotovky ta pidvyshhennja kvalifikaciji pracivnykiv orghaniv derzhavnoji vlady, orghaniv miscevogho samovrjaduvannja, derzhavnykh pidpryjemstv, ustanov i orghanizacij (2020) [Vinnytsa region: Center of retraining and advanced training of employees of State authorities, bodies of local self-government, state enterprises, institutions and organizations]. Vinnytsia : Reghionalnyj centr pidvyshhennja kvalifikaciji Vinnytskoji oblasti, 2020. Retrieved from: <https://cutt.ly/ApZJxKw> (accessed: 15.06.2020).
- Zhytomyrska oblast: Centr perepidhotovky ta pidvyshhennja kvalifikaciji pracivnykiv orghaniv derzhavnoji vlady, orghaniv miscevogho samovrjaduvannja, derzhavnykh pidpryjemstv, ustanov i orghanizacij (2020) [Zhytomyr region: Center of retraining and advanced training of employees of State authorities, bodies of local self-government, state enterprises, institutions and organizations]. Zhytomyr : Reghionalnyj centr pidvyshhennja kvalifikaciji Zhytomyrskoj oblasti, 2020. Retrieved from: <https://cutt.ly/fpZJNXx> (accessed: 15.06.2020).
- Khmelnjycjka oblast: Centr perepidhotovky ta pidvyshhennja kvalifikaciji pracivnykiv orghaniv derzhavnoji vlady, orghaniv miscevogho samovrjaduvannja, derzhavnykh pidpryjemstv, ustanov i orghanizacij (2020) [Khmelnitsky region: Center of retraining and advanced training of employees of State authorities, bodies of local self-government, state enterprises, institutions and organizations]. Khmelnytskyi : Reghionalnyj centr pidvyshhennja kvalifikaciji Khmelnytskoji oblasti, 2020. Retrieved from: <https://cpk.in.ua/> (accessed: 15.06.2020).
- Lernen mit der dbb akademie – Online-Fortbildung kompakt (2020). DBB Akademie, 2020. Retrieved from: <https://cutt.ly/vpZKRZw> (accessed: 18.07.2020).
- Precht R. D. (2020). Künstliche Intelligenz und das Sinn des Lebens. Ein Essay. Verlag: Goldmann, 2020. 256 s.
- 300.000 digitale Endgeräte für Schüler im Südwesten. Retrieved from: <https://cutt.ly/vpZKRZw> (accessed: 30.06.2020).

Svitlana Zharai,

*Doctor of Science in Public Administration, Professor,
Professor of Department of Management and Administration,
CHEI «Vinnytsya Academy of Continuous Education»*

Kostiantyn Herasymiuk,

*Ph.D of Science in Public Administration, Associate Professor,
National Agency of Ukraine for Civil Service in Vinnytsia, Zhytomyr and Khmelnytsky regions,
Associate Professor of Department of Management and Administration,
CHEI «Vinnytsya Academy of Continuous Education»*

Larysa Kyenko-Romanyuk,

*Ph.D of Sciences in Education, Associate Professor,
Associate Professor of Department of Management and Administration,
CHEI «Vinnytsya Academy of Continuous Education»*

**PROBLEMS AND PROSPECTS OF ONLINE AND DISTANCE TRAINING OF CIVIL SERVANTS
IN TERMS OF NEW CHALLENGES AND DURING THE COVID-19 PANDEMIC IN UKRAINE**

The general articulation of the issue and its connection with the important research and practice tasks. The article clarifies educational forms of ensuring the smooth and continuous implementation of individual training programs for civil servants in indeterminate conditions.

The analysis of the recent publications regarding the issues this article deals with; identification of parts of the general problem that have not been previously addressed. The study of features and strategic directions of development of the system of professional education of civil servants is reflected in the works of scientists: O. Melnyk, D. Nelipa, G. Muravytska, I. Khozhylo, N. Baldich, N. Gnidyuk, S. Davtyan, O. Parkhomenko-Kutsevil, etc. have successfully solved the issues of theory and practice of introduction of remote form of advanced training of public authorities.

The purpose (the objective) of this article. The purpose of the article is to determine the forms of training to ensure unhindered and continuous implementation of individual training programs for civil servants in indeterminate conditions and conditions of the COVID-19 pandemic with identification of civil servants systems of professional training of civil servants taking into account the experience of introducing distance learning.

The key results and the background. The study is based on an online survey on the attitude of civil servants to the forms and means of providing educational services for the implementation of individual professional development programs during quarantine and after its completion. Interim statistical data on attendance of webinars organized by regional training centers during the quarantine period is presented.

The main problems that affect the quality of training of civil servants are highlighted including Internet connection and technical support of the workplace. At the same time, it is noted that there is a potential opportunity not to interrupt the training of civil servants.

There is a comprehensive application of both analyzed forms of training of civil servants, which will establish a process of ensuring the smooth implementation of individual training programs under the uncertain conditions and relieve tension from all participants of educational process.

Conclusion and prospects of the further research. The vast majority of respondents are satisfied with the online learning process including the COVID-19 pandemic period. Among the biggest problems that affect the quality of training of civil servants in the pandemic and the quality of distance learning in general are the following: Internet connection; technical support of the workplace.

Keywords: distance learning; online civil servants training; online surveys; uncertain conditions; individual professional enhancement programs.

Матеріал надіслано 24 вересня 2020 р.

Цитування:

Жарая С., Герасимюк К., Києнко-Романюк Л. Проблеми і перспективи дистанційного та онлайн-навчання державних службовців в умовах нових викликів і пандемії коронавірусу в Україні. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України*. 2020. Вип. 2. С. 125–133.

Повна версія статті доступна також на сторінці:

<http://zbirnyk-nadu.academy.gov.ua>